

Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν ειδικά διαμορφωμένους, καθαρούς, άνετους, εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους διαβίωσης, που υποστηρίζουν την κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη των μόσχων, καθώς και τη σωματική τους ανάπτυξη. Τέτοιες εκτροφές έχουν περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξουν υγιείς και ζωηρούς μόσχους, που εκφράζουν μια σειρά από θετικές φυσιολογικές συμπεριφορές.

Γιατί είναι σημαντικό;

Οι μόσχοι είναι πιο ευαίσθητοι στις περιβαλλοντικές συνθήκες και στις λοιμώξεις, σε σχέση με τα ενήλικα ζώα της εκτροφής. Ο σωστός σχεδιασμός των σταβλικών εγκαταστάσεων των μόσχων μειώνουν σημαντικά την εξάπλωση των μεταδοτικών νοσημάτων, αυξάνουν το ρυθμό ανάπτυξης και μειώνουν τη νοσηρότητα και τη θνησιμότητα. Οι μόσχοι που έχουν τη δυνατότητα να μάθουν κοινωνικές συμπεριφορές και συμπεριφορές σίτισης είτε από τη μητέρα τους είτε από μια ανάδοχη αγελάδα, είναι πιθανότερο να εξελιχθούν σε ανθεκτικά, υγιή ζώα. Το περιβάλλον στο οποίο φιλοξενούνται αυτές οι κοινωνικές ομάδες θα πρέπει να ενθαρρύνει μια σειρά θετικών συμπεριφορών που περιλαμβάνουν άσκηση, παιχνίδι και θετικές αλληλεπιδράσεις ανθρώπου-ζώου.

Όλοι οι μόσχοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο για να διασφαλίζεται η ευζωία και η υγεία τους, ανεξάρτητα από την οικονομική τους αξία και το μελλοντικό προορισμό τους.

Ορθές πρακτικές

- ✓ Οι σταβλικές εγκαταστάσεις θα πρέπει να επιτρέπουν την εύκολη πρόσβαση σε καθαρές και ασφαλείς ζωοτροφές και νερό και να διαθέτουν εξοπλισμό σίτισης που επιτρέπει την εκδήλωση φυσιολογικής συμπεριφοράς σίτισης χωρίς ανταγωνισμό. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση διαφόρων μέτρων: εξασφάλιση μιας πηγής σίτισης (κουβάς με θηλή, μπιμπερό) για κάθε μόσχο, μικρός αριθμός μόσχων που έχουν πρόσβαση σε κάθε αυτόματο τροφοδότη (βάσει των οδηγιών του κατασκευαστή), εξασφάλιση ελάχιστης απόστασης 35 cm ή ενός σταθερού διαχωριστικού μεταξύ των πηγών σίτισης, εξασφάλιση ελεύθερης πρόσβασης στους χώρους εκτροφής των μόσχων ή χρήση κλειστών ταϊστρών. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη διατροφή των μόσχων.**

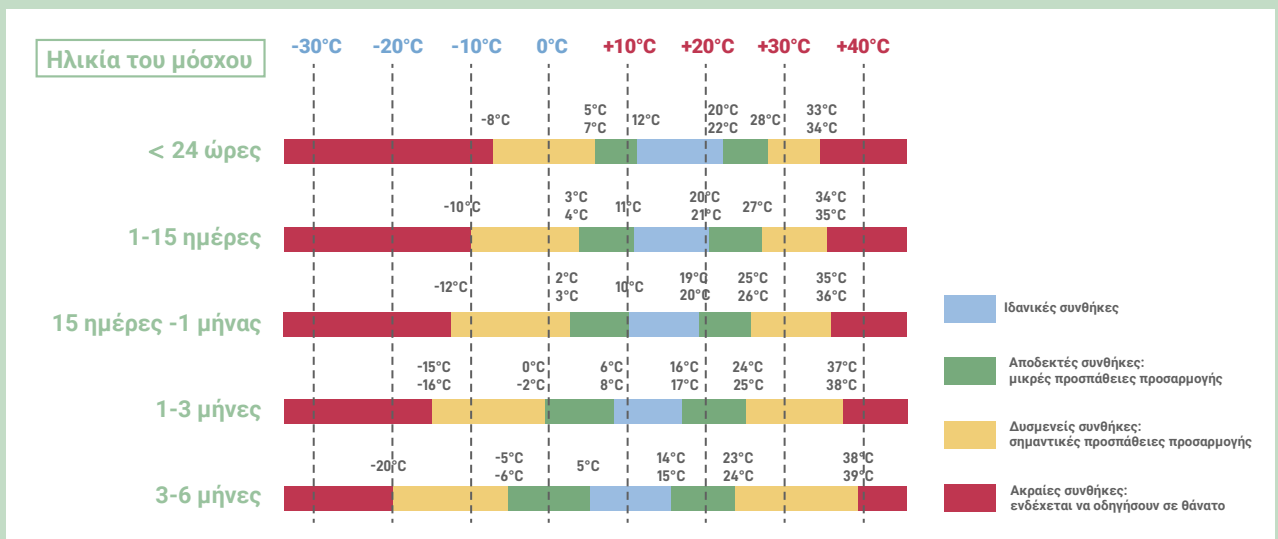
Πρόσθετες ορθές και βέλτιστες πρακτικές για τη διαχείριση της διατροφής των μόσχων περιγράφονται λεπτομερώς στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη διατροφή των μόσχων**

Ορθές πρακτικές

- ✓ Είτε εκτρέφονται σε εσωτερικούς είτε σε εξωτερικούς χώρους, οι μόσχοι πρέπει να διαθέτουν ευρύχωρο, καθαρό, στεγνό, χωρίς ρεύματα αέρα και αντιολισθητικό χώρο ανάπαυσης. Πρέπει να παρέχεται καταφύγιο ανάλογα με τις ανάγκες. Η χρήση άφθονης στρωμνής (π.χ. βαθιά στρωμνή αχύρου, πριονίδι, μικροτεμάχια ξύλου ή άμμος) θα ενθαρρύνει την εξερεύνηση και τη συμπεριφορά παιχνιδιού, καθώς και τη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος. Οι άνετοι χώροι κατάκλισης ενθαρρύνουν τις χαλαρές στάσεις κατάκλισης, την ταυτόχρονη ανάπαυση και τις συμπεριφορές, οι οποίες συμβάλλουν στη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος κατά τη διάρκεια των χαμηλών περιβαλλοντικών θερμοκρασιών.
- ✓ Οι μόσχοι ηλικίας μικρότερης των 21 ημερών θα πρέπει να έχουν ένα ζεστό περιβάλλον για τη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος τους. Η θερμοκρασία του περιβάλλοντος τους θα πρέπει να ελέγχεται και να διατηρείται μεταξύ 7-28°C. Θερμοκρασίες υψηλότερες ή χαμηλότερες από το συνιστώμενο εύρος, έχουν ως αποτέλεσμα τη δαπάνη ενέργειας για τη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος, σε βάρος της ανάπτυξης και του ανοσοποιητικού τους συστήματος. Βλέπε **Εικόνα 1**.

Εικόνα 1

Εύρος θερμοκρασίας σταβλισμού και οι επιπτώσεις της στην άνεση και την υγεία των μόσχων. Οι επιπτώσεις αφορούν ένα ξηρό και χωρίς ρεύματα αέρα περιβάλλον.

(Πηγή- Institut de l'Elevage, "Des veaux laitiers en bonne santé - Moins d'antibiotiques avec de bonnes pratiques d'élevage et des nurseries performantes", 2014)

- ✓ Η θερμική άνεση των μόσχων θα πρέπει να παρακολουθείται και να ελέγχεται η ατομική τους θερμοκρασία, εφόσον εντοπιστεί πρόβλημα. Στα νεογέννητα πρέπει να παρέχεται θερμό περιβάλλον (7 - 28°C) για τη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος (38,5 - 39,5°C). Η χρήση κλωβών με βαθιά στρωμνή και η παρουσία της αγελάδας ή άλλων μόσχων θα βοηθήσουν στη διατήρηση της θερμοκρασίας των μόσχων. Εάν ο μόσχος δυσκολεύεται να διατηρήσει τη θερμοκρασία του σώματος του, μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπέρυθρες λάμπες ή καλύμματα κορμού για να τον θερμάνουν.
- ✓ Κάθε μόσχος πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον 7m³ αέρα, με ταχύτητα αερισμού μικρότερη του 1km/h (σχεδόν ανεπαίσθητη), συγκέντρωση σκόνης μικρότερη των 10 mg/m³, συγκέντρωση αμμωνίας χαμηλότερη των 10 ppm και υγρασίας χαμηλότερης του αισθητού κορεσμού (χωρίς συμπύκνωση στις επιφάνειες, στεγνή στρωμνή, το τρίχωμα του μόσχου είναι στεγνό στην αφή).
- ✓ Εάν οι μόσχοι εκτρέφονται σε εξωτερικό χώρο, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα προστασίας από τον άνεμο και την υγρασία, π.χ. με τη χρήση καταφυγίων. Απαιτείται τακτική ανανέωση του αέρα (0,4m³/ώρα ανά μόσχο για εγκαταστάσεις με μηχανικό εξαερισμό ή 4 ανανεώσεις αέρα ανά ώρα). Τα ανοίγματα των πλευρικών τοιχωμάτων σε στάβλους με φυσικό αερισμό πρέπει να παραμένουν ακάλυπτα για τη βέλτιστη κυκλοφορία του αέρα. Η παροχή βέλτιστων περιβαλλοντικών συνθηκών και η τακτική ανανέωση του αέρα θα προάγει την άνεση των μόσχων και θα συμβάλει στη μείωση του κινδύνου εξάπλωσης αναπνευστικών νοσημάτων.

Ορθές πρακτικές

- ✓ Η ένταση του φωτισμού κατά τη διάρκεια της ημέρας πρέπει να είναι τουλάχιστον 50 lux, που παρέχονται μέσω παραθύρων ή από τον υπαίθριο χώρο. Όταν τα ζώα στεγάζονται σε εσωτερικούς χώρους, θα πρέπει να προβλέπονται περίοδοι σκότους ή χαμηλού φωτισμού, ώστε να ενθαρρύνονται οι συμπεριφορές ανάπαυσης/κατάκλισης.
- ✓ Οι κλωβοί πρέπει να διαθέτουν καθορισμένους χώρους ανάπαυσης, σίτισης και άσκησης. Απαιτείται η παροχή άφθονου χώρου (τουλάχιστον 3m² ανά μόσχο, εκ των οποίων τα 2m² θα πρέπει να είναι χώρος ανάπαυσης), βαθιάς στρωμνής, επιλογές παραμονής στο φως ή στο σκοτάδι. Επιπλέον, πρέπει να παρέχεται προστασία από κινδύνους για την υγεία ή τις καιρικές συνθήκες, ενώ παράλληλα να ενθαρρύνεται μια σειρά θετικών φυσιολογικών συμπεριφορών, όπως η ανάπαυση, οι εθελοντικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, η περιποίηση, η εξερεύνηση, η αναζήτηση τροφής και το παιχνίδι.
- ✓ Πρέπει να αποφεύγονται τα σκληρά δάπεδα, αλλά όπου χρησιμοποιούνται, πρέπει να εφαρμόζεται μερική επίστρωση από καουτσούκ ή χρήση ελαστικών επιπέδων σε δάπεδα από σκυρόδεμα, για τη βελτίωση της άνεσης. Το καουτσούκ παρέχει μια μαλακή, αντιολισθητική επιφάνεια που διευκολύνει την έκφραση φυσιολογικών συμπεριφορών (περιποίηση, άσκηση) και βελτιώνει τη θερμομόνωση.
- ✓ Είτε σε εσωτερικούς είτε σε εξωτερικούς χώρους, τα κτίρια, τα δάπεδα, οι περιφράξεις και τα εξαρτήματα ή ο φωτισμός πρέπει να διατηρούνται ασφαλή και καθαρά, π.χ. να μην υπάρχουν αιχμηρά ή χαλαρά μέρη.
- ✓ Οι χώροι σίτισης και οι ποτίστρες είναι επιρρεπείς στη ρύπανση και θα πρέπει να τοποθετούνται μακριά από τον χώρο ανάπαυσης, με δάπεδο που καθαρίζεται εύκολα και αποστραγγίζεται καλά. Ανανεώστε την στρωμνή γύρω από αυτή την περιοχή για να την διατηρήσετε καθαρή.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές εξασφαλίζουν θερμοκρασία περιβάλλοντος μεταξύ 10-20°C για τους μόσχους. Βλέπε **Εικόνα 1**.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν στους μόσχους ένα εμπλουτισμένο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του βοσκότοπου, όταν οι συνθήκες της εκμετάλλευσης το επιτρέπουν. Η χρήση ανοικτών κλωβών που περιέχουν υλικά στρωμνής ή/και η πρόσβαση στη μητέρα τους ή σε μια ανάδοχη αγελάδα, θα βοηθήσει στην παροχή καταφυγίου και στη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος. Ο σταβλισμός θα πρέπει να παρέχει προστασία από κινδύνους για την υγεία ή τις καιρικές συνθήκες, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ενθαρρύνει μια σειρά θετικών φυσιολογικών συμπεριφορών, όπως η ανάπαυση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, η περιποίηση, η εξερεύνηση, η αναζήτηση τροφής και το παιχνίδι. Η εκτροφή σε εξωτερικούς χώρους, με την παροχή επαρκούς καταφυγίου και άνετων χώρων κατάκλισης, μπορεί να βελτιώσει την υγεία και να μειώσει τα ποσοστά νοσηρότητας και θνησιμότητας. Μπορεί να παρέχεται πρόσβαση σε χώρο άσκησης (σε εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο) κατά τη διάρκεια της ημέρας με ελάχιστη έκταση 10m² ανά μόσχο για λίγες ώρες καθημερινά (π.χ. μεταξύ των γευμάτων).

Ορθές πρακτικές

- ✓ Το περιβάλλον των μόσχων πρέπει να παρέχει την κατάλληλη βιοασφάλεια και τη δυνατότητα απομόνωσης των άρρωστων μόσχων σε ειδικό "χώρο νοσηλείας".
Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για την υγεία των μόσχων**
- ✓ Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι των μόσχων πρέπει να διαθέτουν εξαρτήματα (π.χ. δάπεδα, τοίχους ή φράκτες) και εξοπλισμό με λείες επιφάνειες, οι οποίες είναι εύκολο να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται όταν απαιτείται. Οι τρύπες ή οι ρωγμές πρέπει να επισκευάζονται γρήγορα, καθώς αποτελούν εστία μόλυνσης.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιούν έναν ειδικό "ιατρικό χώρο" για ιατρικές και χειρουργικές επεμβάσεις σε υγιείς μόσχους, ο οποίος διαχωρίζεται από το "νοσοκομειακό χώρο" (ή τα κουτιά αγκαλιάς σε συστήματα επαφής αγελάδων-μόσχων).
Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για την υγεία των μόσχων**

Ορθές πρακτικές

- ✓ Οι μόσχοι δεν πρέπει ποτέ να είναι μόνιμα δεμένοι, καθώς αυτό δεν επιτρέπει στους μόσχους να εκδηλώσουν φυσιολογικές συμπεριφορές, όπως η αναζήτηση τροφής, το παιχνίδι, η περιποίηση ή η κοινωνικοποίηση. Η πρόσδεση θα πρέπει να αποφεύγεται όσο το δυνατόν περισσότερο και θα πρέπει πάντα να περιορίζεται αυστηρά σε μία ώρα κατά τη διάρκεια της σίτισης των μόσχων που φιλοξενούνται σε ομάδες. Η πρόσδεση των μόσχων ρυθμίζεται από την ευρωπαϊκή οδηγία 2008/119.
- ✓ Όταν οι μόσχοι δεν μεγαλώνουν με τη μητέρα τους ή μια ανάδοχη αγελάδα (είτε επιτρέπεται η γαλουχία είτε όχι), πρέπει να διατηρούνται κατά ζεύγη ή μικρές (το πολύ 8), σταθερές ομάδες παρόμοιας ηλικίας (κατά προτίμηση διαφορά λίγων ημερών, όχι περισσότερο από 14 ημέρες μεταξύ τους) και μεγέθους, από την ηλικία τουλάχιστον των 24 ωρών μέχρι τον απογαλακτισμό και μετέπειτα. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην ανασκόπηση του Care4Dairy για τον ομαδικό σταβλισμό των μόσχων.
- ✓ Ο ατομικός σταβλισμός δεν καλύπτει τις ανάγκες κοινωνικοποίησης του μόσχου, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν δεν είναι δυνατή η ομοιογενής ομαδοποίηση των μόσχων ή όταν υπάρχει εξαιρετικά υψηλός κίνδυνος ασθένειας που αντισταθμίζει τα οφέλη της άμεσης κοινωνικής επαφής. Οι απομονωμένοι μόσχοι πρέπει να έχουν οπτική επαφή, ακουστική επαφή με άλλους μόσχους ή αγελάδες και απτική επαφή (μέσω των διαχωριστικών) με άλλους μόσχους παρόμοιου επιπέδου υγείας. Αυτή η έμμεση κοινωνική επαφή είναι το ελάχιστο που απαιτείται από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/119. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην ανασκόπηση του Care4Dairy για τον ομαδικό σταβλισμό των μόσχων.
- ✓ Θα πρέπει να λαμβάνεται κτηνιατρική γνωμάτευση σχετικά με την ανάλυση κινδύνου-οφέλους του ομαδικού σταβλισμού των μόσχων κατά ζεύγη στην κάθε εκτροφή. Οι μόσχοι με παρόμοιο "επίπεδο υγείας" μπορούν να στεγάζονται μαζί, αν και απομονωμένοι από την κύρια ομάδα.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές εκτρέφουν τους μόσχους με τη μητέρα τους ή μια ανάδοχη αγελάδα μέχρι την ηλικία των 12 εβδομάδων ή αργότερα (στην περίπτωση καθυστέρησης του απογαλακτισμού), είτε επιτρέπεται η γαλουχία είτε όχι. Η αγελάδα παρέχει ζεστασιά και καταφύγιο στο μόσχο, εκτός της κοινωνικής υποστήριξης. Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη συμπεριφορά των μόσχων**
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν 2 ή περισσότερες μορφές εμπλουτισμού στο περιβάλλον των μόσχων. Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη συμπεριφορά των μόσχων**
- ★ Οι εκμεταλλεύσεις βέλτιστων πρακτικών παρέχουν επιλογές στους μόσχους να αναμειγνύονται με την ομάδα ή να απομονώνονται για να ξεκουραστούν ή να αποφύγουν αρνητικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την προσθήκη στοιβαγμένων αχυρόμπαλων ή αδιάφανων πάνελ που προσαρμόζονται στα διαχωριστικά των κελιών, φροντίζοντας ώστε η διάταξη τους να επιτρέπει την παρατήρηση όλων των ζώων από το εξωτερικό.

Σύνοψη

Εκτροφή

Το περιβάλλον των μόσχων θα πρέπει να ευνοεί την εφαρμογή πρακτικών με επίκεντρο την υγεία των μόσχων: ατομική παρακολούθηση και ιατρική περίθαλψη, υγιεινή και βιοασφάλεια. Η ομαδοποίηση των μόσχων με ενήλικες αγελάδες (μητέρα ή ανάδοχη αγελάδα) ή/και άλλους μόσχους είναι η καλύτερη επιλογή για την υγεία και την ευζωία των μόσχων, τη βελτίωση των αποδόσεων της εκμετάλλευσης και τη μείωση των πιθανών απωλειών.

Μόσχοι

Το περιβάλλον των μόσχων πρέπει να προσαρμόζεται στις ειδικές ανάγκες των μόσχων και να ενθαρρύνει τις φυσιολογικές συμπεριφορές που περιλαμβάνουν την κοινωνικοποίηση (με μια ενήλικη αγελάδα ή άλλους μόσχους), την εξερεύνηση και την άσκηση.

Προσωπικό

Είτε σταβλίζονται σε εσωτερικούς είτε σε εξωτερικούς χώρους, το περιβάλλον που χρησιμοποιείται για τους μόσχους θα πρέπει να είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να διευκολύνεται η εργασία, να διασφαλίζεται η ασφάλεια του προσωπικού και να προστατεύεται από τις ζωνοσόους.

Να είστε υπερήφανοι για όλες τις ορθές και βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζετε στην εκτροφή σας για την καλή διαβίωση των ζώων!

Care4Dairy.eu